

احکام عمومی خرید و فروش

احکام عمومی خرید و فروش

خرید و فروش یکی از معاملاتی است که شرعاً صحیح بوده و در بین مردم بسیار رایج است. در اصطلاح شرعی، خرید و فروش، عقد بیع نامیده می شود. «بیع» در لغت به معنای فروختن است، اما این کلمه به معنای خریدن هم بکار می رود.

شرط خواندن صیغه (۱) در خرید و فروش

س ۱. آیا در خرید و فروش شرعی، مثل خرید و فروش طلا و جواهرات، لازم است که الفاظ یا صیغه ی خاصی گفته شود؟

ج. هر لفظ یا عملی که مقصود (۲) را برساند، برای انعقاد خرید و فروش کافی است. (۳)

س ۲. اگر خرید و فروش طلا و نقره به صورت معاطات (۴) انجام گیرد آیا پای بندی به چنین معامله ای لازم است؟

ج. بین معامله عقدی و معامله معاطاتی در لزوم پایبندی به آن معامله، تفاوتی وجود ندارد.

س ۳. آیا پرداخت بیعانه توسط مشتری نشانهِی انجام گرفتن معامله است یا این که زرگر می تواند با شخص دیگری روی همان جنس معامله نماید؟

ج. مجرد پرداخت بیعانه نشانه انجام گرفتن معامله نیست ؛ و به طور کلی تا معامله بر وجه صحیح شرعی منعقد نشود، هیچ یک از طرفین نسبت به طرف دیگر از جهت توافق و وعده انجام معامله، حقی پیدا نمی کنند.

قسم خوردن در خرید و فروش

س ۴. آیا قسم خوردن در معامله جایز است؟

ج. کسی که قسم می خورد، اگر حرف او راست باشد، قسم خوردن او مکروه است ؛ و اگر دروغ باشد، حرام و از گناهان بزرگ است.

س ۵. قسم از نظر شرعی به چه چیزی گفته می شود؟

ج. قسم شرعی این است که انسان به اسم خدا یا صفات مختص به آن، مانند "مقلب القلوب و الأبصار" یا صفاتی که غالباً برای او به کار می رود، و استعمالش ظهور در خدای متعال دارد (نه دیگران)، مانند خالق، رازق و رحیم، به هر زبانی که باشد، قسم بخورد کاری را انجام دهد، یا ترک کند.

تبصره: الف) اگر قسم به غیر خداوند باشد، مانند این که قسم به پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) یا ائمه معصومین (علیهم السلام) یا به قرآن کریم و امثال آن باشد، قسم محقق نمی شود. ب) اگر لفظ استعمال شده ظهور در حق تعالی ندارد، اما شخص، منظورش ذات باری تعالی بوده، بنابر احتیاط واجب احکام قسم را دارد.

س ۶. اگر شخصی در معامله قسم دروغ بخورد، آیا معامله انجام شده و سود حاصله هم حرام است؟

ج. قسم دروغ خوردن حرام است، ولی اگر شرایط معامله رعایت شده باشد، معامله صحیح و سود حاصله حلال است.

(۱). مقصود از صیغه یا عقد در خرید و فروش، الفاظی است که فروشنده و خریدار به قصد خرید و فروش می گویند، مثلاً فروشنده می گوید: این کالا را به فلان قیمت به شما فروختم و خریدار می گوید: قبول کردم.

(۲). مقصود از خرید و فروش، نقل و انتقال کالا و قیمت آن از طرف فروشنده و خریدار می باشد.

(۳). بعد از آنکه معامله بر وجه شرعی واقع شد، محکوم به صحت و لزوم است و عدم انشای صیغه، ضرری به صحت آن نمی زند.

(۴). معامله ی معاطاتی معاملهای است که دو طرف معامله به جای گفتن الفاظی که مقصود معامله را برساند،

دفتر مقام معظم رهبری
www.leader.ir

عملی انجام میدهند که همان مقصود را میرساند، مثلاً فروشنده، کالا را به قصد فروش به مشتری میدهد، و مشتری پول کالا را به قصد خرید به فروشنده میدهد.